

**architektoniczne, międzynarodowe
warsztaty nysa - łódź - cottbus
semestr zimowy 2010/11**

**Brzeg / Brieg
„Obraz miasta“**

18. - 22. Październik.2010

Patronat

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie

Patronat

Burmistrza Miasta Brzegu

Patronat

Starosty Brzeskiego

poniedziałek, 18. październik

13.31

13.31-14.30

14.30-16.30

16.30

17.00

18:00

18.30

wtorek, 19. październik

09.00

10.30

11.30

13.00-13.30

13.30-16.00

16:00

17.00

18.00

środa, 20. Październik

09.00

09.45 – 11.00

11.00 - 13.00

13.00

13.30-16.00

16:00

17:00

18.00

czwartek, 21. Październik

09:00

13.00-13.30

17:00

18.30

piątek, 22. Październik

10:29

Przyjazd studentów do Brzegu

Przejazd na miejsce zakwaterowania

Tour po Brzegu z przewodnikiem licencjonowanym P.

Marianem Stachułą

Rozpoczęcie Konrad Dobrowolski- aula I Liceum Ogólnokształcące zapoznanie z tematem

Wprowadzenie + wykład Markus Otto

„Własna logika miasta“

Obiadokolacja

Wieczorne zwiedzanie miasta

Wykład zaproszonego gościa – dr Andrzeja Peszki – Urząd Miasta w Brzegu

Zwiedzanie muzeum Piastów Śląskich

Spacer po mieście – praca w zespołach

Obiad

Praca w zespołach na sali

Prezentacja wyników cząstkowych

Wykład Konrad Dobrowolski „Rozwój miasta w kontekście rozwoju komunikacji”

Kolacja

Wykład zaproszonego gościa – mgr Anna Opałka PWSZ Nysa

Ocena + analiza pracy

Praca w zespołach na sali

Obiad

Praca w zespołach na sali

Prezentacja wyników cząstkowych

Wykład Jan Salm

Kolacja

Opracowanie + wizualizacja

Obiad

Prezentacja końcowa + spotkanie z władzami miasta – przedstawienie wyników

Kolacja

Wyjazd z Brzegu

Polsko-niemiecki kierunek studiów Architektura/Architektura w Wyższej Szkole Łużyckiej w Cottbus i w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nysie wspólnie z Politechniką Łódzką zapraszają na warsztaty „Obraz miasta“, które odbędą się w połowie października w mieście Brzeg / Brieg.

Chcemy zająć się historią miasta z ostatnich 100 lat. Przy tym nasza uwaga nie skupia się na starych mapach, czy kronikach historycznych. Uczestnicy warsztatów mają szukać materialnych i niematerialnych śladów niemieckiej i polskiej przeszłości. Do tego potrzeba przede wszystkim umiejętności obserwowania i odrobiny cierpliwości.

Podczas spacerów po mieście będzie ono przeżywane, doświadczane, śledzone. Do tego potrzebne są wszystkie zmysły: oczy, uszy, nos, usta, dotyk.

Jak miasto oddziałuje na mnie? Jakie ślady mogę odkryć i jak wpływają one na mnie, jak je interpretuję? Jakie słyszę echo miasta? Co wpłynęło na kierunki rozwoju i regresu miasta? Jak będzie wyglądać jego przyszłość? Jak pomóc miastu w jego zrównoważonym rozwoju?

Jaka forma przystosowania struktur miejskich przez nowych mieszkańców miała miejsce po 1945 roku? Co wydarzyło się na początku lat 90tych XX-wieku? Co zostało zachowane, co zostało zmienione?

To podstawowe pytania, na które odpowiedzi poszukiwać będą studenci podczas pięciodniowych warsztatów.

Położone w połowie drogi pomiędzy Wrocławiem a Opolem miasto Brzeg jest jednym z najstarszych i piękniejszych miast Śląska. Pierwszy zapis o istniejącej niegdyś w miejscu Brzegu osadzie rybacko-handlowej Wissoke Brzegh zamieszczono w dokumencie z 1234 r. Powstaniu miasta sprzyjało dogodne położenie na skrzyżowaniu szlaków lądowych i wodnego, łączących największe ośrodki średniowiecznego Śląska z państwami ościennymi.

Lokacja Brzegu nastąpiła na mocy wydanego pomiędzy 1246 a 1248 r., a potwierzonego w 1250 r., zachodnioeuropejskiego prawa lokacyjnego. Dokument lokacyjny wystawiony przez ks. wrocławskiego Henryka III wyznaczył teren lokacji, po dziś dzień czytelny w układzie starówki.

Na przełomie XIII i XIV w. w mieście osiedliły się zgromadzenia zakonne (m.in. franciszkanie, dominikanie, antonicy, joannicy). Zgromadzenia te wzniosły w mieście swoje kościoły i klasztory. Po podziale w 1311 r. księstwa wrocławskiego, Brzeg został stolicą najmniejszego spośród trzech nowopowstałych księstw: wrocławskiego, legnickiego i brzeskiego.

Okres świetności Brzegu nierozzerwalnie związany był z panowaniem w księstwie legnicko-brzeskiej linii Piastów - pierwszej polskiej dynastii królewskiej. Jako pierwszy książę Bolesław III, syn księcia wrocławskiego Henryka V, połączył księstwo brzeskie z legnickim i tytułował się w 1312 r. -Panem Legnicy i Brzeguli. Oba księstwa wielokrotnie jeszcze łączono i rozdzielano. W 1329 r. Bolesław III stał się lennikiem czeskim, a w 1342 r. uczynił Brzeg swoją stałą rezydencją. W II połowie XIV w. największy mecenas budowlany i kulturalny sprawował książę Ludwik I. Książę rozbudował zamek książęcy, obok którego ufundował, obdarowaną bogatym księgozbiorem kolegiatę św. Jadwigi. Najcenniejszą pozycją księgozbioru była iluminowana Legenda o św. Jadwidze (tzw. Kodeks Lubiński). Ludwik I wspierał finansowo przebudowę kościoła św. Mikołaja. Po pożarze w 1380 r. przebudowano też ratusz miejski. W 1390 r. Ludwik I przeprowadził pierwsze odnotowane na ziemiach polskich badania archeologiczne w dawnym grodzisku kasztelańskim w Ryczynie pod Brzegiem. W latach 1428 - 1432 Brzeg niszczyli husyci. Liczne klęski żywiołowe niejednokrotnie nawiedzały miasto. Dla przykładu w 1443 r. podczas trzęsienia ziemi runęły sklepienia kościoła św. Mikołaja.

W okresie największego rozrostu terytorialnego księstwo brzeskie obejmowało swym zasięgiem Lubin, Chojnów, Oławę, Kluczbork, Byczynę, Wołczyn oraz Niemczę i Strzelin (po 1427 r.). Od połowy XV w. terytorium księstwa zaczyna się stopniowo zmniejszać. W II połowie XV w. miasto przeżywa okres zapaści ekonomicznej.

W XVI wieku, za rządów Jerzego I, Brzeg odzyskuje utraconą rangę stolicy księstwa legnicko-brzeskiego. Rozkwit architektury i kultury miasta przynoszą rządy jego następców - Fryderyka II i Jerzego II. Książę Fryderyk wprowadził w mieście i księstwie luteranizm. Za jego panowania miasto opuścili franciszkanie i dominikanie. Fryderyk II rozpoczął renesansową przebudowę zamku. Wobec zagrożenia najazdem tureckim, książę postanowił przebudować fortyfikacje miejskie. Podczas prac fortyfikacyjnych zburzono najstarszy, znany z przekazów źródłowych, romański kościół Najświętszej Marii Panny. W 1545 r. rozebrano

kościół i klasztor dominikanów. Prace budowlane kontynuował książę Jerzy II. Jego najznakomitszym dziełem była renesansowa przebudowa zamku, przy której pracowali architekci włoscy. Oni też, po pożarze w 1569 r., gruntownie przebudowali ratusz miejski. Książę popierał kulturę i naukę, czemu miało służyć ufundowanie Gymnasium Illustre Bregense, nazwane później Gimnazjum Piastowskim. Po 1582 r. kościół franciszkanów przebudowano na arsenał. W XVI w. Brzeg był prężnym ośrodkiem handlowym. To tu spędzano na sławne targi bydło z kresów Rzeczypospolitej i sprzedawano je kupcom z całych Niemiec. Podczas wojny trzydziestoletniej, dzięki rozbudowanym w XVI w. fortyfikacjom, Brzeg nie został zdobyty przez oblegające go wojska szwedzkie. Wojna odbiła się jednak niekorzystnie na sytuacji księstwa i miasta. W 1675 r. umiera Jerzy IV Wilhelm - ostatni męski przedstawiciel dynastii piastowskiej. Miasto i księstwo wchodzi w skład monarchii habsburskiej. Rządy habsburskie przynoszą ze sobą próby rekatolizacji. W miejsce usuniętych w XVI w. zakonów zostają sprowadzeni do Brzegu jezuici i kapucyni, którzy wzniesli w Brzegu swoje klasztory i kościoły.

W 1741 r. Brzeg zostaje dotkliwie zniszczony podczas oblężenia przez wojska króla pruskiego Stare Miasto Fryderyka II Wielkiego. Rok później wraz z całym Śląskiem dostaje się pod panowanie pruskie. Brzeg staje się miastem powiatowym z garnizonem wojskowym. W 1748 r. w Brzegu wybudowano pierwszą na całej długości Odry, służącą rzeczno. Rozbudowano też fortyfikacje. Po zajęciu miasta przez wojska napoleońskie w 1807 r. nakazano zniszczyć istniejące fortyfikacje. W ich miejscu powstały promenady, parki i planty. Już w 1842 r. do miasta dotarła kolej. W połowie XIX w. Brzeg schodzi do roli ośrodka miejskiego o znaczeniu lokalnym. Sytuacja ta trwała do lat 70-tych XIX w. Przełom XIX i XX w. to czas rozbudowy miasta. W roku 1907 Brzeg został wyłączony z powiatu i otrzymał wyższą rangę miasta wydzielonego.

W latach 20-tych XX w. pogarsza się sytuacja ekonomiczna miasta, do czasu ponownego zlokalizowania w nim garnizonu wojskowego i wykorzystania, wybudowanego w 1916 r., lotniska wojskowego. Druga wojna światowa przyniosła miastu najdotkliwsze w jego historii zniszczenia oraz zmianę przynależności państwowej. Odbudowie ze zniszczeń towarzyszyła rozbudowa przemysłu, głównie spożywczego i elektromaszynowego. W rozwijającej się południowej części miasta powstały nowe dzielnice mieszkaniowe. Do 1950 r. Brzeg znajdował się w województwie wrocławskim, a po przeprowadzonej wówczas reformie administracji, wszedł w skład województwa opolskiego.

Po reformie administracyjnej w 1975 r. zlikwidowano powiat brzeski. W 1997 r. północna część miasta ucierpiała wskutek powodzi jaka dotknęła południe Polski. Od stycznia 1999 r. Brzeg ponownie jest siedzibą powiatu.

Andrzej Peszko

tekst pochodzi ze strony www.brzeg.pl

Situated halfway between of Breslau and Opole, City Brzeg, is one of the oldest cities in Silesia and most beautiful. First record of existing here small village Wissoke Brzegh see document from 1234. The formation of the city has convenient at the junction of routes terrestrial and aquatic, combining the greatest centres of medieval Silesia with neighbouring countries. Site of the Brzeg was under issued between 1246 and 1248, and confirmed in 1250, the Western European rights tracking. Document device issued by Henri III appointed into the site, the legible layout of the old town.

Between 13th and 14th in the city was living by Franciscans, Dominicans, Saint Anton, and Saint John's believers. These meetings helped to created their churches and monasteries. Broken in 1311, Duchy of Wrocław, Brzeg was the capitol of the three newly created duchys: Breslau, Legnica, and Brzeg regions.

Period of glory Brzeg was arranged in the Principality of first the Polish royal dynasty - Piastowie. As the first Duke Bolesław III, son of Breslau's Prince Henri V, connected Duchy of Brzeg and Legnica and in 1312 called himself Mr. Legnica and Brzegula. Both were composed and disconnected several times. In 1329, Boleslaw III became vassal of the Czech and in 1342, made In Brzeg a permanent residence. In II half of the 14th largest patron on the construction and cultural appointed had Prince Louis I. **Prince Louis I develop the Castle next to the expanded, where were founded chapel of the St. Jadwiga with great library. The most valuable item of the library was legend of St. Jadwidze** (so-called. Code of Lubin). Louis I financially support the refurbishment of the Holy Church of the St. Nicholas. After fire in 1380, rebuilt the Town Hall. **In 1390, Louis I made the first recorded in Poland archaeological research in the Ryczyn under Brzeg.** In 1428-1432 Brzeg was destroyed by Hussite. Numerous natural disasters often destroyed the city, too. For example **in 1443, earthquakes made a wreck of the Church St. Nicholas's roof.**

During the greatest abundance of territorial Principality of Brzeg covered the whole Lubin, Chojnów, Oławę, Kluczbork, Byczynę, Wołczyn and Niemczę and Strzelin (1427). Since the Middle 15th the territory of the Principality of Brzeg getting smaller. In II half of 15th century city has an economical crisis.

In the 16th century, George I rebuilt the power of the capitol of the Brzeg's Principality. Boost in develop of the architecture and culture of the city gives the governments of his successors - Frederick II and George II. Prince Frederick II started with rebuilding process of the Castel In renaissance context. He introduced in the city and the Principality Lutheranism. With his reign the city have left the Franciscans and the Dominicans. Turkish oppression against threats, Duke decided to rebuild the town fortifications. When the work was broken down one of the oldest known, Romanesque church of St. Mary's Church was destroyed. In 1545, destroyed church and monastery of the Dominicans. Construction work continued Prince George II. **His famous work was the renaissance reconstruction of the Castle, where worked the Italian's architects.** They also, after fire in 1569, thoroughly made the re construction of the Town Hall. Prince was very open mind pearson, he looked after the culture and learning, he served Illustre Bregense, named later Piastowski's Gymnasium. After 1582, the Franciscan's church, dating to the arsenal. In the 16th century Brzeg was powerfull trading centre. **Here was the famous cow's market, where all animals from eastern republic were sold to a merchant from the**

whole of Germany. During the 30years war, because of made in the 16th fortyfications system, Brzeg was not beating by the Swedish army surrounding it. However, war had adversely affect to the economocal situation of the city. In 1675, died George IV Wilhelm – the last manchild of the Piastowski's Dynasty. The city and the Principality were in the Habsburg's monarchy range. Habsburg's governments tryed to bring together recatholic's style of live. In the place of the deleted in the 16th century convents of religious were well-come Jezuici and Kapucyni, who built in Brzeg their monasteries and churches.

In 1741, the town is deeply destroyed during the siege by the forces of Prussian King Frederick II Grand. A year later with an all Silesia region enters under the reign of the Prusy. Brzeg becomes town by district with military's garnizon. **In 1748, the Brzeg was the first Town on the entire length of the Oder, where water barrier was located.** Develop also the fortifications. When Brzeg was surround by the troops of Napoleon in 1807 and occupied, The fortyfications system was destroyed. In their place were located promenades, parks and plants. **Already in 1842, Brzeg was arrived at the railways.** In the middle of the XIXth. Brzeg is coming to the role of an urban centre of local interest. This situation lasted until the 1970s of the XIX century. Breakthrough in the 19th and 20th is the expansion of the city. In the year 1907 Brzeg was excluded from the County and has received the rank of the city.

Between 20-these 20th deteriorating economic situation of the city going worse, until locate the military again and use military's garnizon and **constructed in 1916 military air-port.** World War II resulted in its history the city biggest destruction and change nationality. Reconstruction of damage was possibile by developing industry, mainly food and electromachinal industries. In developing the south part of the city it was created new housing districts. In 1950 Brzeg was in Wrocław's province (old Breslau) , and after the reform of the administration, entered into the Opole State. After the administrative reform in 1975 canceled Brzeg district. In 1997 northern part of the city suffered as a result of flooding suffered South of Poland. From January 1999 Brzeg's district is work again.

Author: dr Andrzej Peszko

Translated by: Konrad Dobrowolski, dr inż. arch.